

Koncerna „Latvijas dzelzceļš” Ētikas kodekss

Koncerna „Latvijas dzelzceļš” (turpmāk – *LDz koncerns*, arī *LDz*) Ētikas kodekss nosaka *LDz koncernā* ietilpstošo sabiedrību (turpmāk – *Sabiedrības*) komercdarbības labās prakses un darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. *Sabiedrības* veic komercdarbību saskaņā ar šiem principiem, tāpēc Ētikas kodeksa ievērošana ikdienas darbā ir saistoša ikvienam *Sabiedrību* darbiniekam.

LDz koncerns ir lielākais darba devējs Latvijā, nozīmīgs infrastruktūras objekts un eksporta pakalpojuma – dzelzceļa kravu pārvadājumu sniedzējs ar nozīmīgu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību. *Sabiedrības* misija ir nodrošināt dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un loģistikas pakalpojumus Latvijas tautsaimniecības interesēs.

Ētikas kodeksā ietvertos principus darbinieki ievēro pildot darba pienākumus, savstarpējā saskarsmē, kā arī attiecībās ar akcionāru vai dalībnieku, valsts, pašvaldību un nevalstiskām institūcijām, klientiem, piegādātājiem un citām trešajām personām.

1. Sabiedrību komercdarbības prakses principi**1.1. LDz koncerna pamatvērtībasⁱ**

Attīstība	Būt par nozares līderi, un sasniegt vairāk par nospraustajiem mērķiem varam tikai attīstoties – pieņemot izaicinājumus, saskatot iespējas un meklējot jaunus risinājumus. Tādēļ mēs esam orientēti uz pastāvīgu personīgo un koncerna nepārtrauktu izaugsmi. Jaunu ideju un tehnoloģiju meklēšana ir mūsu ikdienas tieksmās pēc izcilības.
Atbildība	Gan individuāli, gan komandas darbā esam atbildīgi par koncerna darbības rezultātiem, devumu valsts ekonomikai un labākai nākotnei. Mums rūp koncerna darbības ietekme kā uz apkārtējo vidi, tā arī sabiedrības dzīves kvalitāti kopumā, tādēļ mēs aktīvi iesaistāmies un atbalstām sabiedrībai nozīmīgas jomas un notikumus. Mēs cienām un rūpējamies par nozares industriālā mantojuma saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm.
Drošība	Mēs spējam saskatīt un vadīt riskus. Strādājam, lai novērstu jebkādas riska situācijas uz dzelzceļa, jo drošība ir viena no mūsu prioritātēm. Mēs esam gatavi jebkurā brīdī novērst negadījumus, kā arī mērķtiecīgi mazinām mūsu darbību ietekmi uz apkārtējo vidi.
Sadarbība	Nodrošināt efektīvu infrastruktūras pārvaldību un loģistikas pakalpojumus, kā arī realizēt problēmu ātru novēršanu varam tikai

darbojoties saskaņoti. Mēs kopā strādājam, lai sasniegtu vienotus mērķus. To darām daloties ar zināšanām un pieredzi, kā arī esam gatavi palīdzēt - sniegt ieguldījumu koncerna, partneru un valsts attīstībā.
--

1.2. Tiesiskais regulējums un saistību ievērošanu

Sabiedrības ievēro starptautiskos un nacionālos tiesību aktus un rīkojas saskaņā ar vispārējiem ētikas, ilgtspējīgas attīstības un sociālās atbildības principiem.

Visai finanšu, grāmatvedības un nodokļu informācijai ir jābūt patiesai, reģistrētai un atbilstoši tiesību aktiem. Jebkāda tīša rīcība, kuras rezultātā finanšu dokumentos ir fiksēta nepatiesa informācija, tiek uzskatīta par sodāmu.

Īpašu vērību *LDz koncerns* pievērš dzelzceļa satiksmes drošību reglamentējošiem dokumentiem, standartiem un tehniskajām prasībām.

1.3. Drošība un darba aizsardzība

Dzelzceļš ir drošākais sauszemes kravu un pasažieru transporta veids, bet vienlaikus tā ir paaugstinātas bīstamības zona. *LDz koncerns* regulāri iegulda līdzekļus dažādos drošības risinājumos, kā arī veic izglītojošus un sabiedrību informējošus pasākumus par dzelzceļa satiksmes drošību.

Darbinieku veselība un drošība ir *LDz koncerna* prioritāte. Katrai *Sabiedrībai* ir svarīgi nodrošināt drošu un veselīgu darba vidi visiem darbiniekiem. *LDz koncerna* darba aizsardzības politika vērsta uz to, lai radītu darbinieku dzīvībai un veselībai maksimāli drošu un nekaitīgu, sakārtotu un labvēlīgu darba vidi. Nepieciešamības gadījumā *Sabiedrības* nodrošina darbiniekus ar speciālu darba aizsardzības apģērbu, kā arī iekārto darba vidi, lai tā atbilstu darba aizsardzības prasībām.

1.4. Darbinieki

Darbinieki ir *LDz koncerna* vērtība, kam tiek pievērsta liela uzmanība dažādos aspektos. Jau ilgstoši *LDz koncernam* ir cieša sadarbība ar Latvijas dzelzceļa un satiksmes nozares arodbiedrību.

LDz koncerns ievēro cilvēktiesības, vienlīdzīgu attieksmi pret visiem. *LDz koncernā* nosoda darbinieku, kā arī jebkuras personas visu veidu diskrimināciju.

Rūpējoties par darbinieku motivāciju sasniegt *LDz koncerna* mērķus, kā arī veicināt ikviena darbinieka iesaistīšanos darba izpildes kvalitātes uzlabošanā, *LDz koncernā* pastāv darba samaksas un motivācijas politika, kas tiek veidota un attīstīta saskaņā ar *LDz koncerna* mērķiem un stratēģiju.

Sabiedrības rūpējas par saviem darbiniekiem, sniedzot materiālu un nemateriālu atbalstu – dažādas piemaksas, gan papildatvaļinājumu, gan pabalstus, gan atbalstot kvalifikācijas

paaugstināšanu vai mācības, gan citādi atbalstot darbinieka un tā ģimenes veselības aizsardzību, kultūras un sporta aktivitātes. Katra *Sabiedrība* rūpējas par darbinieku regulāru apmācību un profesionālās kvalifikācijas celšanu. Darbinieks piedalās dažādos izglītojošos semināros, praktiskās mācībās, pieredzes apmaiņā.

Sabiedrības aizsargā savu darbinieku tiesības uz personas datu neizpaušanu.

LDz koncernā regulāri tiek veiktas aptaujas par darbinieku vajadzībām un ieteikumiem.

1.5. Ietekme uz vidi

LDz koncernam ir svarīga ilgtspējīga attīstība, tāpēc pastāv vienota vides politika, kura nosaka vides pārvaldības principus un rīcības virzienus, ievērojot vides normatīvo aktu prasības, lai mazinātu *LDz koncerna* darbības ietekmi uz vidi, sniegtu cilvēkiem un videi drošus pakalpojumus.

Prioritāte tiek piešķirta preventīvām darbībām, lai novērstu iespējamo vides problēmu rašanos. Galvenie virzieni ir samazināt piesārņojuma emisiju vidē (emisijas gaisā un ūdenī, kaitīgo vielu nokļūšana augsnē, trokšņu, vibrācijas līmeni), nodrošināt atkritumu apsaimniekošanu, produkcijas un pakalpojumu iegādē veicinot *zaļā iepirkuma* principus, kā arī citi ilgtspējīgas attīstības pasākumi.

1.6. Sadarbības partneri

LDz koncerns izturas taisnīgi, atklāti un godīgi pret klientiem, allaž sniedzot augstas kvalitātes pakalpojumus.

Sabiedrības komercdarbību veic godīgi un ētiski konkurences noteikumu ietvaros.

LDz koncerns ir pret jebkāda veida korupciju un *Sabiedrības* dara visu iespējamo, lai tās nebūtu *LDz koncerna Sabiedrību* darbībā, jo tā kropļo konkurenci, grauj reputāciju un pakļauj riskam uzņēmumus un indivīdus.

LDz koncerns regulāri veic sadarbības partneru viedokļu izzināšanu par sadarbību un ieteikumiem to pilnveidot.

Sabiedrības veic iepirkumus saskaņā ar iepirkumus regulējošo tiesību aktu prasībām. *LDz koncerns* iepirkumu procedūru norisē ievēro atklātumu un izvirza vienādas prasības visiem piegādātājiem. Iepirkuma pretendentiem izvirza objektīvus kritērijus un nosacījumus, kas pretendentiem ir pieejami. Informāciju par iepirkumiem *LDz* publicē mājas lapā www.ldz.lv.

Sabiedrības izslēdz no iepirkumiem pretendētus vai citādi nesadarbojas ar personām, kas ir atzītas par vainīgām koruptīva rakstura noziedzīgos nodarījumos, krāpnieciskās darbībās finanšu jomā, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai līdzdalībā noziedzīgā organizācijā, darba tiesību

būtiskā pārkāpumā, konkurences tiesību pārkāpumā, ir pasludināts personas maksātspējas process, personai ir nodokļu parādi u.c.

1.7. Dokumentācija

Sabiedrības nodrošina savas darbības dokumentēšanu un tiesību aktiem atbilstošu dokumentu pārvaldību.

Atbildi uz saņemtajiem dokumentiem *Sabiedrības* sniedz ne vēlāk kā viena mēneša laikā, ja saistošajos tiesību aktos nav noteikti īsāki termiņi. Izņēmuma gadījumos, ja atbildes sniegšanai nepieciešams veikt noteiktas procedūras vai nepieciešama papildinformācija vai pētījums, atbilde tiek sniegta divu mēnešu laikā, par to rakstiski informējot dokumenta autoru.

LDz Vienotais pakalpojumu un palīdzības dienests pa bezmaksas tālruni 8000 1181 un e-pastu uzzinas@ldz.lv 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā nodrošina dzelzceļa uzziņu pakalpojumus, tajā skaitā nodrošina pieteikumu pieņemšanu par ierosinājumiem un sūdzībām, par *LDz koncerna Sabiedrību* sniegtajiem pakalpojumiem, nodrošina konsultācijas par pasažieru iekšzemes un starptautisko vilcienu satiksmi un ar to saistītiem jautājumiem.

1.8. Dalība starptautiskās organizācijās

LDz koncerns veido daudzpusīgu sadarbību ar nozīmīgām starptautiskajām dzelzceļa nozares organizācijām un ārvalstu dzelzceļiem. *LDz koncerna* uzdevums ir veicināt Latvijas dzelzceļa kā Eiropas dzelzceļu tīkla sastāvdaļas attīstību un konkurētspēju pārvadājumiem Eirāzijas transporta koridoros.

Lai veicinātu sadarbību ar dzelzceļa partneriem austrumu virzienā, sekmētu kravu un starptautiskos pasažieru pārvadājumus un gūtu ienākumus, kā arī lai nodrošinātu vienotu tehnisko un tehnoloģisko normatīvu ievērošanu pārvadājumos, *LDz koncerns* aktīvi darbojas 1520 mm sliežu dzelzceļu organizācijās - Dzelzceļa transporta padomē (CSŽT), Dzelzceļu sadarbības organizācijā (OSŽD), kurā pārstāvēti dzelzceļa uzņēmumi no 27 valstīm, un Transsibīrijas pārvadājumu koordinācijas padomē (KSTP).

Lai veicinātu sadarbību ar dzelzceļa partneriem rietumu virzienā, sekmētu integrēšanos Eiropas dzelzceļu vienotajā telpā, nodrošinātu Eiropas Savienības izstrādāto tiesību aktu ievērošanu un ieviešanu, realizētu dzelzceļa pārvadājumu tirgus liberalizāciju *LDz* aktīvi darbojas nozīmīgās Eiropas Savienības dzelzceļa organizācijās - Eiropas dzelzceļu un infrastruktūras uzņēmumu kopienā (CER), Starptautiskajā dzelzceļu savienībā (UIC), Starptautiskajā dzelzceļa transporta komitejā (CIT) un Starptautiskajā dzelzceļu policijas un drošības dienestu sadarbības organizācijā (COLPOFER).

1.9. Attiecības ar akcionāru, valsts institūcijām un citām ieinteresētajām pusēm

Attiecībās ar akcionāru un dalībnieku *Sabiedrības* aizsargā akcionāra un dalībnieka intereses, veic efektīvu korporatīvo pārvaldību, sniedz finanšu pārskatus un ziņojumus..

Attiecībās ar valsts un pašvaldību institūcijām, *Sabiedrības* izturas ar cieņu un skaidri un godīgi pauž savu nostāju. *LDz concerns* neatbalsta politiskās partijas vai individuālus politiķus.

1.10. *Ārējā komunikācija un attiecības ar medijiem*

Ikviens darbinieks ar savu uzvedību un rīcību veido *LDz* tēlu un reputāciju. Publiskajā telpā darbinieki arī kā privātpersonas rūpējas par *LDz* reputāciju un prestižu, tāpēc atturas no izteikumiem, kuri ļautu sabiedrībai apšaubīt darbinieka lojalitāti, pilsonisko un morālo stāju. Neslavas celšana *LDz koncernam*, *Sabiedrībām* un kolēģiem uzskatāma par neētisku.

Komunikācijā ar plašsaziņas līdzekļiem *LDz koncernā* allaž ir atklāts un godīgs, iespēju robežās un savlaicīgi sniedz pārbaudītu un patiesu informāciju. Komunikācijā ar plašsaziņas līdzekļiem tiek ņemtas vērā gan *LDz koncerna* intereses, gan arī sabiedrības intereses.

LDz koncerna saskare un komunikācija ar plašsaziņas līdzekļiem notiek ar – *VAS "Latvijas dzelzceļš"* Komunikācijas direkcijas starpniecību. *LDz koncerna* oficiālo viedokli pauž tikai tie *Sabiedrību* darbinieki, kuri saņēmuši *VAS "Latvijas dzelzceļš"* vadības vai Komunikācijas direkcijas saskaņojumu.

2. *Darbinieku personiskās rīcības pamatvērtības*

2.1. *Uzvedība*

Savus darba pienākumus *Sabiedrību* darbinieki veic saskaņā ar *LDz koncerna* pamatvērtībām un orientējoties uz kopīgu *LDz koncerna* mērķu sasniegšanu. Darbinieki ar savu rīcību un izteikumiem kā profesionālajā dzīvē, tā privāti allaž rūpējas par *LDz* reputācijas celšanu, neizplata nepārbaudītu informāciju, baumas.

Pildot darba pienākumus, ir aizliegts atrasties jebkādu apreibinošu vielu ietekmē. Korporatīvos sarīkojumos, kā arī reprezentējot *LDz koncernu* publiskos sarīkojumos, darbinieki ievēro sabiedrībā vispārpieņemtās uzvedības normas.

Sabiedrībā noteiktos gadījumos darbinieki darba pienākumus veic izsniegtā darba apgērbā. Darbinieki, kuriem netiek izsniegts darba apgērbs, darbavietā izvēlas korektu apgērbu.

2.2. *Cieņa*

Darbinieki pret ikvienu, ar kuru viņi sazinās, pildot savus darba pienākumus, izturas pieklājīgi un ar cieņu. Jāizvairās no tādas rīcības, kas var negatīvi ietekmēt kolēģus, darba vidi vai *LDz koncernu*. Nedrīkst pieļaut jebkāda veida uzmākšanos, diskrimināciju vai tādu rīcību, ko kolēģi vai sadarbības partneri var uzskatīt par draudošu vai pazemojošu.

2.3. Drošība

LDz koncerna darbiniekiem jābūvē priekšzīme, ievērojot pašiem ikdienā (arī ārpus darba laika) visus noteikumus, kas attiecas uz dzelzceļa satiksmes drošību.

Pildot darba pienākumus, darbinieki obligāti lieto piešķirtos darba aizsardzības līdzekļus, ja to nosaka tiesību akti vai *LDz* iekšējās prasības.

2.4. Konfidencialitātes un citu prasību ievērošana

Visiem darbiniekiem jāievēro informācijas aizsardzības un neizpaušanas pienākums attiecībā uz dokumentiem un informāciju, kurai saskaņā ar iekšējiem vai ārējiem tiesību aktiem noteikts ierobežotas pieejamības vai sevišķās lietvedības statuss, vai, kurai saskaņā ar Komerclikuma 19. pantu noteikts komercnoslēpuma statuss. Komercnoslēpuma statuss tiek piešķirts saskaņā ar *LDz koncerna* un *Sabiedrību* iekšējiem normatīviem aktiem. Prasība saglabāt komercnoslēpumu attiecas uz visiem darbiniekiem, arī pēc pilnīgas darba pienākumu izpildes vai darba attiecību izbeigšanas. Komercnoslēpuma statuss liedz nepilnvarotām personām piekļūt informācijai, kas var apdraudēt *Sabiedrību* komercdarbību vai kaitēt *LDz koncerna* reputācijai. Informāciju, kas ir klasificēta kā konfidenciāla vai ir paredzēta ierobežotai lietošanai, nedrīkst atklāt personām, kurām nav piešķirtas tiesības piekļūt konkrētai informācijai. Tas attiecas arī uz informāciju par drošību, personām, komerciāliem, tehniskiem vai ar līguma izpildi saistītiem jautājumiem un informāciju, kas ir aizsargāta ar tiesību aktiem.

Darba laika, *Sabiedrību* resursu, finanšu līdzekļu vai telpu izmantošana tādiem mērķiem, kas nav tieši saistīti ar *Sabiedrības* komercdarbību, ir aizliegta. *Sabiedrību* īpašumu var pārvietot, iepriekš saņemot atļauju *Sabiedrībā* noteiktā kārtībā.

Darbiniekiem jāaizsargā *Sabiedrību* īpašums un līdzekļi no zaudējumiem, bojājumiem un ļaunprātīgas izmantošanas.

2.5. Savstarpējās attiecības

Darbinieki sadarbojas ar kolēģiem, sniedzot un saņemot nepieciešamo palīdzību darba pienākumu izpildē, ciena savu un kolēģu laiku, darbu un domas, nosakot uzdevumu izpildei pietiekamus termiņus un ievērojot tos.

Nav pieļaujama kolēģu pazemošana, publiska nekonstruktīva kritika un ciniska attieksme. Uz nepieciešamajiem uzlabojumiem darba procesā norāda personīgi. Vērtē kolēģa darbu, nevis viņa personību vai uzskatus.

Domstarpības darbinieki risina konstruktīvas sadarbības ceļā. Darbinieks ciena ikviena tiesības uz savu viedokli, ņem vērā citu uzskatus, nevienu neaizskarot un neaizvainojot personiski.

Darbinieki šķir privāto dzīvi no darba attiecībām un neizmanto darba laiku, lai risinātu privātās dzīves jautājumus.

2.6. Interesešu konflikts

Ikviens darbinieks izvairās no situācijām, kad, realizējot savus darba pienākumus, līdztekus *Sabiedrības* interesēm pastāv arī paša darbinieka vai tā radnieku materiālās vai citas personiskās intereses.

Rodoties interesešu konfliktam, darbinieks informē tiešo vadītāju un pārtrauc savu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, atsakās no tādu darba pienākumu veikšanas, kas saistīti ar savām vai trešās personas (mantiskām vai nemantiskām) interesēm.

Darbinieki nav tiesīgi pieņemt jebkādus materiālus vai nemateriālus labumus u. c. priekšrocības, kas var ietekmēt vai radīt šaubas par kāda pienākuma vai izpildes objektivitāti.

Darbinieki neiesaistās tādās privātās aktivitātēs, kā arī atturas no tādiem blakus darbiem un amatu savienošanas, kas traucē atbildīgi un profesionāli veikt savus amata pienākumus, kā arī radīt aizdomas par potenciāliem, šķietamiem vai reāliem interesešu konfliktiem.

2.7. Dalība organizācijās

Ikviens darbinieks izvairās no situācijām, kad dalība nevalstiskās organizācijās, nodibinājumos, biedrībās vai demokrātiskās politiskās darbībās, varētu ietekmēt darbinieku lēmumu pieņemšanu un profesionālo darbību *Sabiedrībā*.

3. Ētikas kodeksa ievērošana

3.1. Rīcība šaubu un noteikumu pārkāpumu gadījumā

Ja darbiniekam rodas aizdomas par Ētikas kodeksa neievērošanu, nekavējoties jāinformē tiešais vadītājs. Darbiniekam ir tiesības ziņot tiešajam vadītājam, augstākā līmeņa vadītājam, kā arī viņš var vērsties pie Korporatīvās sociālās atbildības komisijas priekšsēdētāja. Darbinieks drīkst šādu informāciju sniegt arī anonīmi.

Sabiedrības nelietos nekādas sankcijas pret darbinieku, kurš atbilstošā veidā informē kompetentās personas vai attiecīgās institūcijas par iespējamiem Ētikas kodeksa un piemērojamo tiesību aktu pārkāpumiem.

Situācijās, kas nav paredzētas šajā Ētikas kodeksā, darbinieks rīkojas saskaņā ar vispārējiem ētikas principiem.

Korporatīvās sociālās atbildības komisija izskata iesniegumus un izvirzītus jautājumus par Ētikas kodeksa pārkāpumu gadījumiem.

Darbiniekiem var piemērot disciplinārsodu tiesību aktos noteiktos gadījumos *Sabiedrībā* noteiktā kārtībā.

Korporatīvās sociālās atbildības komisija seko Ētikas kodeksa pareizai piemērošanai, kā arī tā piemērotībai un efektivitātei, vajadzības gadījumā pilnveidojot to. Darbinieki ir aicināti iesniegt savus priekšlikumus.

3.2. Darbinieku informēšana

Korporatīvās sociālās atbildības komisija veicina Ētikas kodeksa principu pareizu izpratni un uzrauga ievērošanu *LDz* koncernā.

Katra vadītāja pienākums ir Ētikas kodeksa normu nostiprināšana *Sabiedrībā*, jauno darbinieku iepazīstināšana ar to un Ētikas kodeksa ievērošanas kontrole. Ikviens darbinieks rīkojas saskaņā ar Ētikas kodeksu.

Sabiedrības informē darbinieku par Ētikas kodeksu, uzsākot tam darba tiesiskās attiecības, kā arī izglīto *LDz* Jaunā darbinieka dienā, semināros u.c.

“Latvijas dzelzceļš” koncerna
Korporatīvās sociālās atbildības komisijas
priekšsēdētājs

U.Magonis

ⁱ Saskaņā ar “Latvijas dzelzceļš” koncerna stratēģiju laika posmam līdz 2030.gadam, kas apstiprināta ar valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš” valdes 2013.gada 8.augusta lēmumu Nr. 19/79